

III. évfolyam, 69. szám.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre - - - - - 12 korona
Félévre - - - - - 6 korona
Negyedévre - - - - - 3 korona
Egyes szám ára - - - 8 fillér.

Telefon szám 6.

HATÁRŐR

UJVIDÉK,
1907. jun. 23, vasárnap

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Ujvidék, Ferencz József-tér

Kéziratokat nem adunk vissza

Megjelenik szerda, péntek
(és vasárnap reggel).

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA

Lapvezér: Teleki Árvéd gróf.

Közeletünk megtisztítása.

Régebben megemlékeztünk már arról, hogy július hó folyamán két új, magyar nyelvű ujsággal fog gyarapodni az ujvidéki hírlapirodalom.

Ezek közül egyiknek, amely az „Ellenőr” nevet fogja viselni, már a beköszöntője is megjelent, mindenekelőtt annak a hírelésével, hogy az első szám július hó 15-ik napján lát majd napvilágot s hogy azontul hetente háromszor fogunk vele találkozni.

A beköszöntő szerint az új magyar nyelvű lap felelős szerkesztője Száz Zoltán lesz, akinek eddig sem nevét, sem hírét nem hallottuk, ami azonban nem zárja ki, hogy a tisztességes újságírás minden kellékének legalább valamelyes birtokában van.

Legyen azonban Száz Zoltán bárkicsoda, mi úgy sejtjük, hogy ez az új lap nem az ő politikáját s nem az ő módszere szerint fogja szolgálni.

A beköszöntő ugyan nem jelzi, hogy ki lesz a lapnak kiadója s főképp a tulajdonosa, de mi azt hisszük nem csalódunk, amikor akként vélekedünk, hogy ennek az új lapnak tulajdonosa, kiadója és szerkesztője, szóval teste, lelke, mindene az ujvidéki — „alkotmánypárt” lesz.

Elvégre ez sem volna még baj.

Nagy szépséghiba azonban már az új lap beköszöntője körül azon tény, hogy magát „radikális negyvennyolcas politikai lap”-nak nevezi.

Hogy az ujvidéki „alkotmánypárt” sohasem volt igazi alkotmánypárt, azt tudjuk; amikor hébe-korba a gyászosan

kimult szabadelvű párt ujvidéki „hivei” testületileg felléptek városunk közéletében, „alkotmánypárt”-ként szerepeltek ugyan, de sohasem úgy cselekedtek, amint az alkotmánypártnak mai politikai viszonyaink között viselkednie kellett volna.

Az ujvidéki „alkotmánypárt” eddig mindég a koalíció politikája ellen és sohasem mellette működött. Ezen állításunk bizonyítása végett elég volna hivatkoznunk a nemzeti ellenállás idejében tanúsított magatartására. Emellett azonban hivatkozunk „hivei”-nek, vagy mondjuk tagjainak mindennap tett nyilatkozataira, amelyek folyton-folyvást nemcsak a függetlenségi párt, hanem a koalíció szakadatlan ócsárlásától hemzsegnek.

Amiként tehát az ujvidéki „alkotmánypárt” sohasem volt igazi alkotmánypárt, úgy sohasem lesz igazán „radikális negyvennyolcas” sem.

Tagjainak nevelése, egész multja és jelene egyenesen tiltakozik az ellen, hogy ők „negyvennyolcasok” s főleg „radikálisok” legyenek.

Ugyan kicsoda képes elképzelni például Szlezák Lajost, Horváth Gézá, vagy akár Winkle Istvánt is „negyvennyolcas”-nak és „radikális”-nak? Pedig ha ők nem „alkotmánypártiak”, hát kicsodák akkor Ujvidéken az alkotmánypártiak?

Tehát már ezekből is nyilvánvaló, hogy az új lap akkor, amikor magát a beköszöntőjében „radikális negyvennyolcas” politikai lapnak nevezi meg, legenyhébben szólva: *téved*.

Ez a nagy szépséghiba kétségtelenül megállapítható különben a lap „politikai

irányzatának” a beköszöntőben közölt „főbb körvonalai”-ból is.

Hogyan szólnak ezek a körvonalak?

„Uj irányok, új eszmék, új hadvezetések vezérlik politikánkat, mely a radikálizmus jegyében zászlót bont.

Politikai, gazdasági és társadalmi radikálizmus fogja megteremteni Magyarország gyökeres közjogi átalakulását.

Szükség van és követeljük a magyar nyelv és írás tudásához kötött általános, titkos, községenkénti választói jog sürgős behozatalát. Elég volt a taktikázásból, elég volt az ígéretésekből! Álljon elő a kormány azzal, amire vállalkozott.

Követeljük, hogy 1908. január 1-ével az önnálló vámterület életbelépjen. Követeljük a magyar nemzeti bankot, — melyekről a felemás politikájú kormányunk tudni sem akar.

Alkotmánybiztosítékokat követelünk! Sürgősen és minden további halogatás nélkül!

Hozzák be a progresszív adót! A paraszt ne fizessen többet, mint az agrárius magnások. A népoktatás legyen ingyenes!”

Ebből a körvonalazásból az első két kikezdést mindenekelőtt nem értjük.

„Uj irányok, új eszmék, új hadvezetések” hogyan „vezérlik politikánkat, mely a radikálizmus jegyében zászlót bont”?

Azután „gazdasági és társadalmi radikálizmus” miként „fogja megteremteni Magyarország gyökeres közjogi átalakulását”?

A további körvonalakat már értenénk, csak hogy ezek a körvonalak nagyon erősen hasonlítanak a függetlenségi és 48-as párt körvonalaikhoz. Akkor pedig hol van az új lapnak a „radikálizmusa”?

Sőt ezeket a körvonalakat a koalícióban lévő függetlenségi párt, amennyire ereje a király, Ausztria, a fizikai

A mentő.

— A Határőr eredeti tárcája. —
Irtá: Sero Matild.

A heves szenvedély pillanatai alatt, a barátságos csevegés órái után, mikor a bizalmas percek kezdődnek, Flavia saját gyermekkoráról szeretett beszélni, arról a napfényes, csókkal, édes emlékekkel teli boldog időről. Az emlékezések felizgatták és álmódzóan, a messze távolba pillantva a megatottságtól remegő hangon beszélt, hogy mily gyengéd szeretettel vette körül édes anyját. Hirtelen kezdődött melankólia elriasztotta ezt a meghatottságot, hangja csendesebbé vált s úgy mormolta:

Anyám . . . anyám . . .

Mintha szabadulni akart volna az emlékektől, Cézár kezei után nyult, szeméit rávetette és esdő pillantással kért:

Beszélgj valamit magadról, szerelmem, beszélj valamit!

Cézár mosolygott s a nyugodt kedély kényelemszeretetével szivta cigarettáját.

Nagyon erős, lármázó, vad gyermek voltam, szívem. Ez minden.

Tovább nincs?

Igen kedvesem nincs tovább. — Akkor beszélj valamit gyermekedről? — faggadta tovább. — Cézár egy pillanatra komoly lett s majdnem gyanakvóan nézett Flaviára. De oly sok alázatos kíváncsiságot látott Flavia szemében, oly sok szeretetreméltó érdeklődést, hogy gyanuja eltűnt. Azután büszke apai mosollyal kezdett mesélni fiáról, kit Paolonak hívnak, mint a nagypapáját és aki nem akarja, hogy továbbra is Bébének nevezzék, mert már nagy — tíz éves —.

S szőke haja van mint neked? — kérdezte Flavia feszült figyelemmel. — Szőke és fürtös, megharagszik ha kigunyolják és elsáppad, de nem sir. Egy sarokba megy és gondolkodik; ha beszélnek hozzá nem felel. Melankóliája olyan mint egy felnőt emberé. Kissé tulságosan sentimentális. Erről a tulzott érzékenységről le kell szoktatnom, különben nagyon boldogtalan lesz. Szegény fiú ha rászokik, hogy tulságosan szeressen, tulságos sokat kívánjon és tulságos sokat szenvedjen, mindig hiányzani fog neki az, amit szeret és óhajt.

— Kinos csönd következett, a beszélgetés, amely ismét a szenvedélyhez ért, minden kényelmet és baját elvesztette. Cézár megkísérelte, hogy újból beszéljen a fiáról, de ez is veszélyessé vált, mert minden pillanatban feltűnt akkor előtte az anyja képe, az elárult fiatal hitvesé. S az asszony iránti szeretetből, akit már nem szeretett, gyöngédségből az iránt a kit szeretett nem tudta felesége nevével kedvese előtt kiejteni. Halgatott. Hirtelen felemelkedett Flavia, szorosan hozzásimult s kérdezte hízelt asszonyi gyöngésséggel, a melylyel mindent elért:

Mért nem hozod el hozzám sohasem a gyermekemet.

Mikor Flavia ezzel a kívánságával először állt elő, Cézár ellenkező mozdulatot tett s élenken felelte: — Ostobaság.

De Flavia nem engedett. Mindig mikor Cézár a leggyengédebb volt hozzá, könyörgött, koldult, hogy vinné el a gyermeket. Hiába hallgatott Cézár, vagy hiába kísérelte más tárgyra terelni a beszélgetést, Flavia mindig visszatért ehez a kérdéshez, makacsul ragaszkodott kívánságához.

„Waltham”

A LEGMEGBIZHATÓBB
ZSEBÓRA
KIZÁRÓLAGOS ELÁRUSÍTÓ

Regényi István

ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, LÁT-
SZERÉSZ, VÉSŐK. Log-
nagyobb raktár arany,

ezüst és drágakő ékszerekben, látszerészeti, cikkekben legdusabb
chinal ezüst raktár.

lehetőség s a „radikális negyvennyolcasok” erejével szemben arra képesíti, törekszik is pusztá körvonalakból — élő valósággá tenni. Ha nem törekednék erre szívós kitartással, legyen meggyőződve az „Ellenőr” szerkesztősége, hogy akkor nem volna olyan válságos egész közéletünk, mint amilyen válságos napról-napra.

Külömben, hogy az új lap előtt mennyire nemis az a fő, mikép őszintén „radikális negyvennyolcas” legyen, kiváltképpen kiviláglik a beköszöntő második részéből, amely a következőket tartalmazza:

„De radikális reform-politikánk mellett különös súlyt fektetünk Ujvidék törvényhatósági életének megvitására.

Azt tapasztaljuk, hogy a klikk-rendszer ellen megindított hajsza csak ürügy volt, hogy egyesek a városházára bejuthassanak, hol legelső feladatuk az volt, hogy még nagyobb és még rosszabb klikket csináljanak.

Ezen álszentek letérése és helyes színben való bemutatása csak a közügy érdekében lehet.

A város gyepölje erélytelen kezekben van, mert máskülönben nem tűrnék meg, hogy egyesek illetéktelenül az autonomia nyílt megértésével a város önkormányzati ügyeibe avatkozzanak!

Társadalmi programunk: a közélet megtisztítása.

Erős akarattal fogunk e nehéz munkához és hisszük, hogy Ujvidék közönsége mihamarabb a mi radikális ujságunk táborában lesz.”

Ezek a sorok nyilván elárulják, kicsodák állnak a Száz Zoltán háta mögött s kicsodák lesznek hát a „radikális negyvennyolcasok.”

Tehát valóban a „régiklikk” lesz az „Ellenőr” tulajdonosa, kiadója és szerkesztősége s valóban ők hát a „radikális negyvennyolcasok”!

Sajnálunk „Ellenőr”, mert ahogy ezek az urak ott hagyták az öreg „Ujvidék”-et s azután a szabadelpártot, most pedig otthagyni kezdik az alkotmánypártot, úgy, sőt talán még ugyabban ott fogják hagyni az „Ellenőr”-t is Száz Zoltánostul együtt mindjárt, mihelyst a dolog — nem a remélt módon fog menni.

A beköszöntőnek Ujvidék város törvényhatósági életére vonatkozó körvonalaihoz azonban az is kitűnik, hogy az „Ellenőr” és a „radikális negyven-

nyolcasok” nagy személyeskedő harcra szánták el magukat.

Jól van. Legyen úgy. Felvesszük e harcot minden vonalon. Természetesen úgy lapunkban, mint a közgyűlési teremben s a társadalmi életben is mindig a jó izlés határai között.

S majd megvállik, hogy kiktől kell megtisztulni Ujvidék város közéletének s kiktől tisztul is meg majd Ujvidék város közléte!

Medvetzky Imre.

Mit tett eddig a kormány?

A haladó párti sajtó folytonos válsággal rémitgeti az embereket és azzal hozakodik elő, hogy az alkotmánygaranciák, melyeket a trónbeszéd megígért, nem voltak benne a koronával kötött paktum pontozataiban. Ezek a garanciák csak a kormány programjába vétettek föl. Így nyertek az 1906-iki trónbeszédben kifejezést. S mire vonatkoztak ezek az ugynevezett alkotmánygaranciák? Vonatkoztak azokra a törvénycsavarásokra, melyeket a Fehérvári regime felségjog ürügye alatt követett el. Ezeknek a törvénycsavarásoknak és nyílt törvénytelenéseknek akkoriban nem lehetett bírása az országgyűlés, mert folytonosan el volt napolva. Most tehát a törvényhozás utólag akarja ezek felett kritikáját gyakorolni s utólag akarja manifesztni, hogy azok az erőszakosságok, melyek által a Fehérvári regime felfüggesztette az autonóm testületek jogait, nem voltak felségjogok. S amit utólag ily alakban kifejez, azt kodifikálja az alkotmánybiztosítékokról szóló törvényjavaslatokban melyek tehát egyetlen egy alkotmányos felségjogot sem érintenek, de nem is akarnak érinteni. Csupán csak annak akarják elejét venni, hogy nyílt törvénytelenések legyenek elkövethek bármily kormány alatt, felségjogok ürügye alatt. És ez is másképpen történjék? Ugy talán, hogy a parlamentnek új jogok biztosítassanak? Nem! a parlament jogköre marad változatlanul az, ami törvényeink alapján most is volt. Hanem bizonyos esetekben a kormány és a törvényhatóságok közt, a parlament együtt nem léteiben támadt konfliktusok, ne a minisztertanács, hanem egy független bíróság által döntessenek el. Oly bírák által, kiket a király nevez ki.

Ez a kérdés teljesen független az általános választási jog reformjától, már az által is, mert hisz ez benne van a paktumban, tehát a koalíciónak becsületbeli kötelessége a megvalósítása. Az a föltevés, hogy ha a király megadja az előzetes szentesítést a közigazgatási bíróság hatáskörének kiterjesztésére, akkor a koalíció nem fogja megcsinálni a választói reformot — képtelen és méltatlan gyanúsítás.

Hogy eddig nem csinálta meg? Hát mikor csinálta volna meg. 1906. április 6-án vette

át a koalíció a kormányt. Azóta el kellett intézni az állami szükségleteket, vissza kellett állítani úgy a közigazgatási, mint a pénzügyi igazgatás terén ex-lex által megrontott pénzügyi rendet. Két budget vitát és két delegációt kellett elintézni. Vissza kellett zökkeneteni rendes kerékvágásába az éveken át megbénított gazdasági életet. Elő kellett készíteni a csaknem tíz év óta vajjudo gazdasági kiegyezést Ausztriával és gondoskodni kellett mindazon gazdasági ágak és szociális bajok szanálásáról, melyek éveken át elhanyagoltak. Kossuthnak minden erejével neki kellett feküdnie a beruházásoknak és az iparfejlesztésnek. Külföldi relációkat kellett keresni a kiviteli biztosítására. El kellett intézni a vasutasok fizetésrendezését, fel kellett lendítenie a vasúti építéseket, a kereskedelmi összeköttetéseket, s a vízi utak fejlesztését. Darányinak meg kellett védeni az aratást — s ebben Andrásynak is segítenie kellett — az aratási sztrájkjától. Segédkezet kellett nyújtani a földéhség kielégítésére. Szabályozni kellett a gazdák és munkások közötti jogviszonyt. Andrásynak küzdenie kellett az üzlettelé vált kivándorlási szédelgessel, a nemzetiségek és a régi rendszer híveinek igazán gyújtogató koalíciójával, Hogy a közben Andrassy elkészült az alkotmánygaranciákkal, de a választói reformmal nem készült el, annak magyarázata nagyon egyszerű és természetes. Az alkotmánygaranciák között csakis azok a sérelmek kodifikáltak, melyek az alkotmányos küzdelem alatt napirenden voltak. Ezekhez tehát nem voltak szükségeselelőtanulmányok.

Ellenben az általános választói reform nemcsak a szavazati jogon fordul meg hanem a kerületek új beosztásán és esetleg a megyék új arrendirozásán is. Mert az állami és nemzeti szempontokat nem lehet és nem szabad figyelmen kívül hagyni. Az előbbi kormány abszolút figyelmen kívül hagyta az általános szavazati jog behozatalának hatását az egyes községekre, pedig ennek kiszámítása nélkül bele sem lehet kezdeni az elvnek mikénti megvalósításába. Ezeket kívül itt vannak a kvalifikációk kérdései. Mily feltételekhez legyen kötve a szavazati jog. Mindezek nem könnyű kérdések, abból tehát, hogy az alkotmánybiztosítékok már a király előtt vannak, az általános szavazati jog pedig nincsen kész, nem lehet a koalíció rosszhiszeműségére következtetni. Lehet-e rossz néven venni, hogy mielőtt az általános szavazati jogra vonatkozó törvényjavaslat elkészül, Apponyi a népiskolai törvényvel akarta biztosítani a népoktatás magyar állami jellegét? Melyik nemzet adná fel ezt a jogot? De Apponyi ezen kívül rendezte a tanítók fizetését s európai nívaura emelte. Rendezte továbbá a vallás szabadság és felekezeti egyenjogúság több vitás kérdését, feltétlenül liberális szellemben. Ezek mind tények, amiket nem lehet letagadni.

Hogy az alkotmánybiztosítékok ügyében

Mig Cézár, akit elkedvetlenített, hogy Flavia nem érzi e beszéd gyengédletlenségét, felelte:

Az anya rendelkezik a gyermek fölött és nem akarja majd hozzád elküldeni; ezt meg kellene értened. — Viharos jelenet következett erre, amelyben Flavia önmagát vádolta bűnös szerelemmel, sirt, kétségbeesett, kezét tördelte, eltévesztett existenciáját elátkozta és azt a boldogtalan perccel, melyben Cézárral találkozott. Vigasztalnia kellett, de nem csillapodott le és határtalan fájdalomának adott kifejezést szerencsétlen helyzete miatt, bevallotta lelkiismereti furdalásait, siratott egy családi ideált, házi békét, tisztességet — mindent, a miről Cézár kedvéért mondott le. Körül kellett ölelnie, bizonytalan, gyermekes vigasztaló szavakat kellett fülébe sugni, mert minden, amit mondott, igaz volt s saját, mint a gyermekét, simogatni kellett, fájdalmát enyhíteni s végre megigérni, hogy a gyermeket elhozza egyik nap.

Egyedül hagyod velem, szerelmem. — Igen, csak hogy ne sirj kedvesem. — Egy egész órára egyedül hagyod velem. — Igen szivem. — Mily nagy öröm, milyen nagy boldogság. — Mondta elragadtatva.

Paolo — mondta az apa a gyermeket, maga előtt tolvá — ez az a szép hölgy, aki téged látni akar.

A gyermek felvetette szemeit Flaviára és

könnyedén mosolygott, milyen szép, milyen szép — mondta Flavia csodálkozás hangján, kezét összekulcsolva s az apa füleibe súgta: — Cézár mond meg neki, hogy csókoljon meg. — Paolo, akarsz a hölgynek egy csókot adni? — Igen, mondta a gyermek s szeretetreméltó óvatossággal fogta a szép, drágakövekkel ékített kezét és megcsókolta.

Akárcsak mint egy udvarias lovag. Brávo Paolo! — Mondotta az apa büszkén, mig Flavia folyton a gyermeket nézte.

Fiam nem akarsz itt maradni ennél a hölgy-nél, mig a közelben valamiről gondoskodom?

Visszajössz nemsokára papa? — Igen gyermekem.

Mivel a gyermek is beleegyezett, nem mertek egymásnak kezet nyújtani. Csak gyors pillantást váltottak. Flavia lehajolt, kezén fogta Paolot és a salonba vezette a nyitott erkély ajtó mellé, hogy jobban láthassa. Egyenesen állt itt, olajzöld bársony öltözetében, kinyújtott kezében a bársony sapkát szorongatva.

Olyan szemeid vannak mint a papának — mormolta Flavia a kis fiú haját simogatva. — Igen, de a szám olyan mint a mamámé — mondta a kicsike büszkén. — Nem akarsz papádhöz hasonlítani. — Hangja bizonytalanul cséngett.

A papa szép, de a mama sokkal szebb; hosszú haja van és kicsi egészen kicsi keze.

Nem ismered a mamát? — Nem. — És miért nem ismered? — Nem tudom — lehajtotta fejét, miközben szemei könyekkel teltek meg. — Paolo kíváncsian nézett rá és hallgatott. Felkelt, az édességeket kezeiben tartotta, mint egy jól nevelt gyermek, aki nem meri azt elfogadni, amit szeret.

Miért nem veszed el? — Mert nem illik; köszönöm!! — De ha tetszenek vedd el Paolo. Az iskolában tanítottak téged erre? — nem, a mama tanított meg rá. Nem járok iskolába. — És ki tanít téged? — A mama. Nem maradhat egyedül otthon reggeltől délutáni háromig. Így tehát ő tanít délig? — A papa délben soha sincs az asztalnál. Nagyon sok dolga van, roppant sok dolga. Rövid hallgatás. — Vedd el az édességeket Paolo! — Nagyon sok. — Paolo utolsó védekezésül. — Valamelyik kis barátoddal meg fogod osztani. — Nincs. — Kivel játszol hát akkor? — A mamával, ha jó kedve van. — Nincs mindig jó kedve? — Nincs. — És miért? — A gyermek hallgatott és rá nézett. Az ijedség kimondhatatlan gyors kinyomat futott végig Flavia arcán. De a kicsike nem tudott semmit és bízonyára meg sem értette a kérdést.

Nem sokat mulatsz akkor? — Folytatta a beszélgetést és felsóhajtott mintha lidércnyomástól szabadult volna meg. — Ó igen mulatok, mama himez, zongorázik és én nézegetem a képeket a könyvekben, építő kövekkel játszom és nézem az

fennak
a koro
tagadt
hozzáj
rágja

H
az elő
akarta
nyos é
tolgató
tűntet
hozato
sőt ell
gét is
E
tember
ből fo
előre.

Eg

Látó

Az

N

váló m
szony,
ahol a
egyszer
titokba
láttára

A
lap ha
rovott
hamissi
óta a
utóbb
sőt az
lenleg
nak le

E
cudara
lálba
e honi
nek
mozga
azonba
feleség

T
san, s
hogy
Az
olvast

hat
nök
vég
igaz

utas
Pop
(B).

T
műh

ember
egyedü
nálunk
van.

— me
mind
Nem tu

— Ne
a mar
szinhá
mamát
minket
éjjel j
megy

De a
én is
a mar

É
gem, l
aludná

É
azután
mamát
a kicsi
szobáj
aludtar
és a m
kamat
radtam

fennakadás történt, ez nem jelent konfliktust a korona és a kormány között. A király nem tagadta meg a törvényjavaslathoz előzetes hozzájárulását azonban koránál fogva jól megírta annak minden egyes pontját.

Hogy Andrássy jónak látta megsürgetni az előzetes hozzájárulást, evvel nem a királyt akarta kényszeríteni. Ez a megsürgetés bizonyos áramlatnak szóllott, mely a király fontolgatását bizalmatlanság gyanánt akarja feltüntetni. A bizalmi kérdés azonban tisztába hozatott és Andrássy nem provokált válságot; sőt ellenkezőleg eltávolította még a lehetőségét is a válságnak.

Ezért halasztották el a delegációt szeptemberről októberre és ezért tett az Ausztriából folyó kiegyezési tárgyalás nagy lépést előre.

Egy nagystilű kalandornő.

Látogatás a boszorkánykonyhában.

Az 50.000 koronás özvegy.

Nagystilű szélhámosknak is büszkeségére való módon garázdálkodik Ujvidéken egy asszony, akinek berendezett boszorkányhája van, ahol a lépremenő és könnyen hívó embereket egyszerűen becsapja. És amikor ezt teszi, nem titokban cselekszi, hanem ország-világ szemláltára.

A *Határőr* olvasói sokszor találkoztak e lap hasábjain *Popovits Ignác* nevével. Ez a rovtól multú ember, aki pénzeszalásért, pénzhamisításért és egyéb hasonló üzelmekért évek óta a fogházak és börtönök lakója, aki legutóbb is *Csipő Mihályt* kergette a halálba, sőt azóta is folytatta gazságait, ami miatt jelenleg is az ujvidéki kir. ügyészség fogházának lakója.

Ez az ember évek hosszú során át a legcudarabb szédelgést, csalást vitte véghez, halálba kergetett embereket és nem volt széles e honban egyeilen pénzhamisító banda, amelynek *Popovits Ignác* ne lett volna a lelke, mozgató ereje, esze. Az igazságszolgáltatás azonban hűvösre juttatta a szélhámost és most felesége folytatja férje üzleleit.

Teszi ezt nem titokban, hanem nyilvánosan, sőt vakmerősége, cinizmusa odaterjedt, hogy helyi lapokban tett közzé hirdetéseket. Az „Ujvidék” egyik legközelebbi számában olvastuk a következő hirdetést:

„*Fontos!* Ezer korona havi keresethez juthat tőkebefektetés nélkül bárki, nem ügynökkölés által, hanem otthon könnyű szerrel végezhető munkával; felvilágosítást és utbaigazítást csak is 1 korona díjazás mellett. — Esetleg vidékről postafordultával az utasítási díj beküldése után azonnal válaszol *Popovics Ignác* Ujvidék, Battyányi-u. 21. (B. B. m.).

Továbbá egy teljesen felszerelt asztalos műhelyet adok bérbe; valamint egy ház,

embereket, akik az utcán mennek. — Mindig egyedül? — Többnyire, de a papának ugyan nálunk kellene lenni, de sok nagyon sok dolga van. — Ki mondta ezt neked. — Mama — ah — meséket is mond, ha unatkozom. De meséi mind nagyon szomorúak és mindig megrikatnak. Nem tudsz olyan meséket, melyek megnevettenek? — Nem kedvesem. Bizonyára este mesél neked a mama? — Igen este. Szeretnék megint a színházba menni, ahova a papa vitt engem és a mamát. De most a papa már nem kísérhet el minket és így korán lefekszünk. Későn, késő éjjel jön haza és csendesen, egészen csendesen megy a másik szobába, hogy ne zavarjon minket. De a mama mindig ébren van és hallja. Néha én is felébredek. Papa itt van, mondja ilyenkor a mama halkán hozzám.

És ha a papa bejön, hogy megcsókoljon engem, lezárjuk szemünket és úgy teszünk, mintha aludnánk.

És megcsókol téged a papa? — Igen és azután lábujhegyen távozik, a mint jött. — A mamát nem csókolja meg? — Nem — mondta a kicsike és elgondolkozott. — Te tehát a mama szobájában alszol? — Igen. Azelőtt nem ott aludtam; de a papa egyszer egy hónapra elutazott és a mama félt egyedül aludni és az én ágyacskámát is bevitte szobájába. S azután benmaradtam.

amely 12 lakásból áll, azonnal szabadkézből eladó, amely fényképeszeti és gázvilágítással van berendezve.

Aztán sógornómet óhajtom férjhez adni, ki 22 éves özvegy, hozomány 50.000 korona.

Az illető, ki levelezésbe bocsátkozik, kéretik megírni alább megnevezett címen „Bolgog jövőt nyer” jelige alatt Ujvidéki főposta (Posztresztant)”.
Mindjárt első olvasáskor tisztában voltunk azzal, hogy *Popovits Ignác* vakmerő szélhámosnő, férjének méltó felesége és sehogyse tudtuk megérteni, miképpen lehetséges, hogy rendőrhatalóságunk télenül és kulcsolt kézzel nézi ennek bámulatos vakmerő csalónő üzleleit. Csodálkozásunk annál indokoltabb, mert többen panaszt tettek az asszony ellen a rendőrségnél és az asszony ma is szabadon járkel, zavartalanul hálózhatja be a neki felülő buta embereket, akik csak később tudják meg, hogy egy kalandornő karmai közé kerültek.

Hatóságaink passiv viselkedése érlelte meg bennünk azt az elhatározást, hogy magunk látogatunk el a hírhedt *boszorkánykonyhába* és magunk szerzünk meggyőződést *Popovits Ignác* üzleimeiről.
Felkerestük *Popovits Ignác* férjének Bathányi utca 21. alatti házában. Ketten mentünk oda, hogy jobban szemügyre vehessük a hírhedt boszorkánykonyhát. *Popovits Ignác* látható zavarral fogadott bennünket és szinte meglátszott rajta, hogy ilyen vendégekre nem számított, de nem is reflektál. Neki parasztook, megfelfejtő és megkopasztható emberek kellene. Idegesen vezetett be egy csinnal berendezett szobába. Hamarosan „rendet csinált”, pedig az alatt a nem nekünk szánt holmikát a szomszédos szobákba vitte. Nagy sietséggel egy papírlapot ejtett el, amelyet, — célunkat szem előtt tartva, — a földről óvatosan felemeltünk és azt zsebre vágtuk. Csak künn néztük meg utóbb a papírlapot, mely egy húsz koronás papírpénznek bámulatosan hű utánzata volt. A hamisítvány még nyers állapotban vagyis kidőgozatlán volt. A kitért utánzatot szerkesztőségünkben őrizzük és bárkinek megmutatjuk.

De ezzel nem értük be. Az ágyon *cinkográfiai* lemezek feküdtek, melyek 20, 50, 100 és 1000 koronás papírpénzek kisebbített utánzatai voltak, melyeknek belső szövege helyett a *Popovits* cég hirdetése volt olvashatók. *Popovits* ezeket is el akarta vinni és csak azon megjegyzésünkre, hogy tán nem szívesen lát, mert folyton ki- és beszaladgál és beünket magunkra hagy, — kénytelen-kelletlen, bosszúsán leült mellénk.
— Haragszik, hogy jöttünk? — kérdeztük.
— Dehogyan, — hebegte, pedig oda kívánt bennünket, ahol a part szakad.
— Azért jöttünk, hogy hirdetéseiben felsoroltak után érdeklődjünk. Nem mondaná meg, miképp lehetne ezer korona havi keresethez jutni „tőkebefektetés nélkül és könnyen végezhető munkával” és hajlandók vagyunk a fel-

világosítás megadásáért a hirdetésben kikötött 1 koronát féjenként lefizetni.
Popovicsné felelet helyett újra kiszaladt, künn emberekkel beszélt, hogy mit, nem vehettük ki, csak suttogást hallottunk. Bizalmatlankodni kezdtünk, mert ép tegnap tett valaki jelentést *Vasdenyí Gábor* rendőrkapitánynál, hogy *Popovits* néni jár „felvilágosítást” kérni és ekkor a csalónő egy szobába vezette a kíváncsi kérdezősködőt, hol két vad, szúrós tekintetű férfi volt. „Csak élve szabaduljak ki innen”, — gondolta magában a felvilágosítást kérő, élénk illusztrálására a helyzetnek és az ott szerzett benyomásoknak. El voltunk készülve a legrosszabbra, mert tudtuk, hogy a ravasz nő tudja kitérőket és ismeri látogatásunk célját. Amíg efelett gondolkoztunk és vasbotunkat kezünkbe vettük, idegesen rohant be az asszony és szinte követelő hangon kérdezte, „ki van a kocsiban?”
— Senki, — feleltük nyugodtan, bennünket hozott ki és reánk vár.
— Nem igaz, — rikácsolta.
— Nézze meg, ha nem hiszi — mondtuk. És ki is nézett és amikor meggyőződött, hogy a kocsis üres, nyugodtabban ült le és csak ekkor felelt kérdésünkre.
— Felvilágosítást akarnak. Ez igen egyszerű. Itt van „A hasznos szerek készítése könyve” című munkánk, mely évtizedek óta kipróbált kitűnő szerek előállítására utasítja. A címlapon két kép van. Az egyik egy szegény nyomorgó embert ábrázol és föléje van írva: „Múlt. A kép alatt pedig: „Ezen szerek készítése előtt éheztem, nyomorogtam”. A másik kép a *Jelen-t* ábrázolja. Karosszékekben csibukoló, aranyláncos gazdag embert, mellette nyitott Wertheim szekrény, telve pénzeszacskókkal és lennt az áll: „Mióta ezen szerek gyártom, megelégedett vagyok”. A könyvet *Popovits Ignác* állította össze. „Az 1000 drb hasznos szer készítése módja” — „kapható a szerzőnél: *Popovits Ignác*”.

A címlap legfőképpen még Zola Emil kiadói által is megirigyelhető módon ott, diszeleg „1. kiadás — 10.000 példány”. A könyv 1904-ben hagyta el a nyomdát és a budapesti „Nemzetközi könyvnyomda, VIII. kőfaragó-utca 10.” nyomdájában készült.
A könyvet *Előszó* vezet be. Ebben a „szerző” bőbeszédűen elmondja, hogy oly könyvet irt, amely „nélkülözhetlen” és ez a könyv mindenre „ad tanácsot”. Ezzel a munkával „embertársainak oly jövedelmi forrást nyit, melylyel azok vagyonra tehetnek szert”. Ugyanis a könyvben felsorolt szerek előállítása alig kerül pár fillérbe és azokért forintok szedhetők be. Minden egyes szernek készítése utasítása potom 5 korona. 5 drbnál 2%, 10 drbnál 10%, 20 drbnál 20%, kedvezményt ad. Aki mind az 1000 szer készítése módjára kíváncsi, az csak 3000 koronát fizet. Kérdezősködésekre azonban leszállított áron: 20 fillérért válaszol.

Az előszót hirdetések követik. Ezekből megtudjuk, hogy a kis könyvben egy oldal hirdetés ára 40 korona és hogy *Popovics Ignác* automobiloikat, kerékpárokat, iró, varró, sokszorosító és egyéb gépeket, továbbá a legújabb találmányt: „*Nappal asztal, éjjel ágy*” butordarabot árul. Továbbá nála levélpapírok, levélborítékok, papírzacskók, kartondobozok, nyomdai sajtó, hektográfok, ténák, légmentesen elzárható üvegek, mozgógépek 2–25 korona értékben, automata egérfogók, fémtisztító fa, hangszerek és beszélő gépek, — részletfizetésre, „zsurozó kefe apparátus”, faapritó készülék, villanyos planéta áruológép, ablakredőny és falgőzfűgőny, méhkas, sorsjegyek és „olcsó pénz” kapható. Az utolsó előtti oldal egy ezer koronás kisebbített hű *Popovics Ignác* fényképe. Hogy olvasóinknak fogalmuk legyen a *Popovics Ignác* nagyságáról, a kép szerint hozzá képest a kőbányai sörfőző gyár részvénytársaság telepe, hogy nagyot ne mondjunk: *grázlerdji*.

De érdekes és tanulságos a könyv tartalma. 1000-szer leírásának jelzése. A készitési titok ára szerenként 5 korona.
Van „Bőrbetegség elleni szer” vagy tiz. Lássunk egyet, például a 4-iket így írja le:
„4. Bőrbetegség elleni szer.
Az emberi test különböző részein támadó bőrkütiések vagy bőrhámlások ellen igen hasznosnak bizonyult gyógyító szer”.

Egy pillanatig a szép kéz a gyermek fűrtjein pihent, mintha meg akarna áldani.
* * *
Cézár és Flavia nem látták egymást többé.

Mell és tüdőbaj ellen 8 szert tud. Például:

„11. Mellfájás elleni szer.

A hülés által keletkezett különböző mellfájások ellen kitűnő eredménnyel használható az ezen utasítás szerint készült házi szer, mely rövid idő alatt megszünteti a legmakacsabb mellfájást is. Készítése igen egyszerű és bárki által előállítható.

Szamárhurut, torok, gyomorhaj, bélgyörcs kólika ellen sok szert tud. Készít karlsbadi söt, Hoffmann-cseppet stb.

„43. Hoffmann-cseppek készítése.

A gyomor különféle fájdalmai, valamint gyomor-görcs, hasgörcs, bélgyörcs és egyéb gyomor fájdalmak ellen használatban lévő Hoffmann-cseppek elnevezés alatt ismert kitűnő szer készítése módját ismertetjük ezen utasításban. Készítése igen egyszerű s bárki előállíthatja.

Csuz gyógyításában nagymester. Skorbutot, vízbetegséget, orrbántalmat, migrént, náthát, lázt gyógyít. Készít álomhozó szert.

„Aki álmatlanságban szenved, ezen szert biztos sikerrel használhatja. Teljesen álmatlan, nem idegrontó s kellemetlen utókövetkezményei nincsenek. Készítése egyszerű s mindenki által előállítható.

Rovarirtó, molypusztító, sokszorosító ténna, valódi magyar bajuszpedró, brilliantin, állatbetegség elleni szerek nála könnyedén készíthetők. Gyárt pergamentpapírt, firniszt, mesterséges jeget, fekete cukrot, cipőfényaszt, ébenfapácot, aranyutántatót brilliánsutántatót és főleg hamis 20, 50, 100 és 1000 koronásokat — korlátlan mennyiségben.

A könyvet szerkesztőségünkben bárki megtekintheti.

Tehát ezt már megtudtuk. Tovább kérdezősködtünk.

— Mennyit keres átlag egy nap?

— 20—50—100 koronát. Messze vidékről jönnek hozzám.

— Melyik ház eladó, mert egy házat hirdet, hol 12 lakás van?

— Ez! és ezzel fel is keltünk és be sem várva, hogy hívjon, — a lakást végigjártuk. Nem találtunk ugyan 12 lakást, de maga a boszorkánykonyha 8—10 szobából állott. Csapóajtók, falba helyezett rejtett ajtók misztikus kussá tették a lakást. Az egyik szoba asztalos műhely. Esztergapad, gyaluszerszámok stb. volt ott. A másik szoba cinkografiai lemez-készítő helyiség. Ezerféle vegyi szer, közte egy üveg *ciánkáli* felirattal.

Egy harmadik szoba fényképezési műterem. *Itt készültek a hamis 20—50—100—1000 koronások felvételei.*

— Most pedig az özvegyre volnánk kíváncsiak!

— Az nincs itt! Pesten van.

— De az udvarban láttuk, — mondtuk csak ugy találomra.

— Mért kérdik, mi a szándékuk?

— Nősülni akarunk és az 50000 koronás özvegyet akarjuk látni.

— Önök nem akarnak komolyan nősülni.

— De igen — feleltük.

— Hát a sógornóm, künn van az udvarban. Nem is sógornóm az, hanem csak — harmadik sógornóm.

— Ertjük.

Kinézünk az udvarra és az 50.000 koronás özvegy künn az udvarban alszókonyhában mosogatott

Többre nem voltunk kíváncsiak. Se a boszorkánykonyhára, se az özvegyre.

Tisztán láttuk, hogy a ravasz, furfangos szélhámosnőnek egyetlen célja vagyona, de buta emberek csapdájába keríteni, akiket azután kifoszthat, megcsalhat, becsaphat.

Felhívjuk rendőrségünk figyelmét erre a kalandornőre, akinek üzelmait nem szabad tovább eltűnni. Nem szabad megvárni, míg még többben kerültek hálójába és pénzükké szegényebbek és tapasztalatokkal gazdagabbak lettek.

A rendőrség kötelessége ebben a boszorkánykonyhában házkutatást tartani és a szélhámos nő ellen a törvény teljes szigorával fellépni.

Ez a rendőrség feladata és a nyilvánosság előtt követeljük a szélhámos család ellen a legszigorubb eljárásnak haladéktalan megindítását.

Kulturvárosban boszorkánykonyhát *nyitán hirdetni* — szégyene lenne e városnak. Hisszük, hogy felszólalásunknak meglesz a kívánt eredménye.

A zászlóaljkiáltás rémtette.

Rablógyilkosság vagy kéjgyilkosság.

A tömeg lincselni akart.

A *Határőr* a rémes kettős gyilkosságról már a szomorú tragédia estéjén elsőkészlet és kimerítő tudósítást hozott, melylyel nemcsak az összes fővárosi, de valamennyi helybeli lapot is megelőzött.

A kettős gyilkosság képezi természetesen mindenféle a szóbeszéd tárgyát. Megdöbbenve beszélnek az emberek erről a bestiális módon végrehajtott rémtettéről, melyről utóbb számos bizonyíték alapján az az indokolt gyanu merült fel, hogy nem is kéjgyilkossággal állunk szemben, hanem egy napok óta előkészített *rablógyilkossággal*, melynél a rablás csak azért nem sikerült, mert a gyilkos kiáltás ebben meg lett zavarva.

Az esetet ma is oly izgatottan tárgyalják, hogy tiszta képet magunknak még nem alkothatunk, de a vizsgálatot vezetőnek sem látnak tisztán, noha számos bizonyíték a rablógyilkosság vádjának feltevése mellett szól.

Beszélgetés Willi Antallal.

Felkerestük *Willi Antalt és Kaszi Ambrust*, kik mindketten, a tragikus éjszakán *Ritter Ferenc* társaságában voltak.

— „Este tíz óra felé tértünk be a korezmába, — mondták — és ott láttuk *Ritter Ferenc* korezmárost, akivel öccse *Ritter Valentin* Ujftutakról, *Perlet* rendőr, *Veselszki János* zászlóaljkiáltásos ülték és mi melléjük telepedtünk és csendesen elbeszélgetve éjfél után 1/2 óráig együttmaradtunk. Egy óra felé *Ritter* azt mondta, hogy menjünk egy fekete tévébe. 1/2 órakor fel is keltünk, hogy távozzunk. Ekkor *Ritter* azt kérdezte, hol van *Veselszki*? merre távozott? De senkise tudott felvilágosítást adni, mert senkise látta eltávozni. Amikor *Ritter* 1 órakor azt ajánlotta, hogy menjünk másfelé, *Veselszki* hirtelen és észrevétlenül eltűnt. Téves a *Határőr* mult számában az az értesítés, hogy *Veselszki* a lányának udvarolt. Az apja szigorúan tartotta, annak nem udvarolt senki, nem is engedte a korezmába bejönni. 1/4-kor tértünk vissza és ekkor rémes látvány tárult elénk. Hogy mi történt, azt a *Határőr* természetesen megírta.

Rablógyilkosság?

Eleinte kéjgyilkosságra gondolt mindenki. Senkise hitte, miután a lakásból misem hiányzott, hogy rablógyilkosságról lehessen szó. Azóta több súlyos gyanunk merült fel, melyek gondolkodóba kel, hogy ejtsék a vizsgálatot vezető hatóságai közegeket. *Veselszki*, a gyilkos kiáltás néhány hét előtt egy bevonult póttartalékostól 70 korona készpénzt vett át őrizetre. Az iszákos kiáltás a pénzt elköltötte, de legkivált elitta. A póttartalékos időközben leszolgált a fegyvergyakorlatát, és így pénzt követelt, melyet azonban *Veselszki* rég elköltötte és az vissza nem adható. A póttartalékos erre feljelentéssel fenyegetőzött, de *Veselszki* nappól-napra hittegette, hogy majd szerez pénzt. Szerda reggelre volt a visszafizetés utolsó terminusa. *Veselszki* fizetni nem tudott. Végső desperációjában egy legutolsó halasztást kért: *csütörtök* délig, mert amint mondta, *Rittertől* akar pénzt kérni, *akinek szerdán pénze lesz, mert Ritter házat akar venni*. Sokaknak tartozott. Számlája a kantinban is kifizetésre várt. A kantinost is a *csütörtöki* fizetési terminussal hittegette. Még szerda este, a gyilkosság estéjén azt kérdezte *Rittertől*, mikor vesz új házat?

Holnap, — felelte a gyanútalan ember, — már ki is szemeltem a *Vörösmarthy*-utcában egyet.

Kiderült, hogy *Ritter* szekrénye a gyilkosság után nyitva volt és *Veselszki* csak azért nem rabolhatott, mert az öreg *Fuchs* né, aki fültanuja volt a gyilkosságnak, a ház udvarában lévő szobájában lámpát gyújtott, mire *Veselszki* elmenekült. Bebizonyosodott, hogy

a kiáltás pár nap előtt a katonai szerkötővel *Ritter* szobájátához *alkulcsot készített*. A megindított vizsgálat feladata a való igazságot kideríteni. Állítólag, — ezt az értesítést nem volt módunkban ellenőrizni, — egy marék véres ezüstpénzt is találtak nála.

A tiszteletjegy.

Szegény Ritter Katalin nem hitte, hogy csütörtökön éjjel gyilkos kard teríti le. Egész héten lázasan készült a gyermekbarátok egyesületének vasárnapi népiünnepélyére. Új ruhát kapott, melyet maga diszített fel. Szerda este *Koch János* borbély, a gyermekbarátok egyesületének egyik funkcionáriusa elment *Ritter* néhez és a tizenöt éves lányának egy *tiszteletjegyet* adott át, melyet azért kapott, mert a vasárnapi népiünnepély egyik jótékonyági bazarában *virágot árult* volna.

Persze ebből már nem lesz semmi.

Veselszkit meg akarják lincselni.

Városszerte tudott dolog volt, hogy a gyilkos kiáltás szerda este 9 órakor kísérik a pétervárad katonai helyőrségi börtönbe. A katonai előírás szerint a vizsgálati rab a legközelebbi helyőrségi börtönbe szállítandó. Este 8 órakor több ezer főre menő tömeg állta körül a laktanyát. Ifjak, vének, gyerekek, leányok, asszonyok és férfiak egymás hátán lesték — várták a marcona kinézésű gyilkost. A kenyér utca, Duna utca feketélt az embertömegtől, mely az utcákat teljesen ellepte. Hangosan, izgatottan vitatkozó csoportok beszélgettek:

— *Meg kell lincselni, aqyon kell ütni*, volt a jelszó, mely fotótüzként terjedt és az emberek köveket szedtek fel és *lincselésre készen* várták a gyilkost, akin népitéletet akart végrehajtani a felizgatott tömeg, de a katonai parancsnokság értesült a közönség hangulatáról, az átszállítást elhalasztotta.

Suttyomban.

Éjfél volt már és a fenyegető állást elfoglaló tömeg még együtt volt. Csak jósokára kezdett oszladozni, hangosan kikelve az ellen, hogy nem tölthette ki bosszuját a gyilkoson. Éjjel 1 órakor *Jemer Ádám* 6-ik gy. e. hadnagy, *Knebel György* őrmesterrel és 7 szuronyos bakával a Szűcs utcán, Duna utcán át átkísérte Péterváradra a börtönbe a bilincsekbe vert gyilkos kiáltást. Ekkor már kevés ember volt az utcán, és így *Veselszki János* elkerülte a népitéletet és elve került a börtönbe, ahonnan hamarosan odajuthat, ahova való: az *akasztófára*...

A boncolás.

Péntek reggelre 9 órára volt a boncolás ideje megállapítva. Már együtt is volt az egész polgári bizottság, amikor jelentés érkezett, hogy a zágrábi 13-ik hadtest parancsnokságának megkeresésére a boncolást *24 órára keli halasztani*, mert a főhadbíró csak szombat reggelre érkezik Zágrábról Ujvidékre és így a boncolás szombat reggel 9 1/2 órára maradt. Szombat reggel a 1/9 órai vonattal Zágrábról — hadbíró Ujvidékre érkezett és nyomban a kórházba hajtattott és a jelenvolt katonai és polgári bizottság jelenlétében a már két nap óta kiterített és bomlásnak indult hullákat felboncolták. A boncolás déli 12 óráig tartott.

Küldjenek kocsit.

Eleinte akként történt intézkedés, hogy a gyilkos kiáltást a boncoláshoz előállítják. Pénteken délután 5 órakor a pétervárad térrparancsnokság telefonon kérdést intézett a rendőrséghez, hogy ragaszkodnak-e *Veselszki* átszállításához és ha igen, *ugy ki fizeti a kocsit*?

— A bűnügyi általánból lesz az fedezve, de hisz ez nem a legfőbb, — felelte *Waller Vilmos* ügyeletes rendőrkapitány.

— De hangsúlyozzuk, hogy nem szavatolunk, hogy *Veselszki* odaát bajt nem csinál, — szolt a válasz.

— Milyen bajt csinálhat? önmagában, arról gondoskodjanak önök, hogy másban nem fog bajt csinálni, a mi dolgunk lesz, — volt a helyes felelet.

— De a kocsit ki fizeti? hangzott újra odaát. Időközben *Szabó Imre* vizsgálóbíró elállott attól, hogy a gyilkost elővezessék és a katonai térrparancsnokság nagy gondtól szabadult meg! Ki fizeti a kocsit? . . .

Bir
elnöke
díjtalan
nevezte
ami tör
Ére

és szer
főgymn
lyeknek
Eckstein
Steiger
rányi La
Hugó, M
László,
Sándor,
Oszkár,
Stadler
Halas J
Jomcsá
szeretet
intézet
bizottság
sérték
tüntette

Nem
nagyker
elnökén
koronás
kamatai
izraelita
lesz for
dicséri.

Pav
becsület
keveses
kedő, s

bizottság
község
radikális
a magya
péntek re
gyilkos r
gyógyitta
mütméne
nap elől
már-már
veszélye
állottak
hire tisz
igaz, ó
Holtteste
hétfőn h

Mag
ügyvéd,
ugy saja
nevét be
nyi-ra v

Fog
dalmunk
képtelen
Szabadk
képtelen
megye"
belekotn
természe
valóban
amely ö
legutóbb
sokról"
irja: "W
közélet
hogy mi
jó Wink
gai hize
felemme
valahogy
— barát
katoraim

Leik
ujvidéki
Álorsósi
lelketlen
nála, h
kált szer
A gyalá
vonta fe
Elemér
Radivoj
fegyház
bitásért,
megfelelt

Fő
vétkes
testi sér

H I R E K.

Bírósági kinevezés. A szegedi ítélőtábla elnöke *Eckert László* ujvidéki törvényszéki díjtalan joggyakornokot díjas joggyakornokká nevezte ki s szolgálattétel végett továbbra is ami törvényszékünkhöz osztotta be.

Érettségi a gimnáziumban. Hetfőn, kedden és szerdán voltak az ujvidéki kir. állami kath. főgimnáziumban az érettségi vizsgálatok, melyeknek eredménye a következő: jeles 5: *Eckstein Lajos, Ernst Ottó, Lehel György, Steiger Dezső, Weisz Vilmos*, jól érett 8: *Ab-rányi Lajos, Bernáth Gyula, Bezzegh Gyula, Byk Hugó, Mányoky Emil, Sipos Jakab, Spnlarich László, Willigorszky Ferenc, Errett 7: Andrezs Sándor, Elekes Ferenc, Hajnal Mihály, Magán Oszkár, Preradovics Sándor, Püspöki Aladár, Stadler István, 3 hó múlva javító vizsgát tehet: Halas János, Kluka Miksa. A vizsga végén *Tomcsányi Lajos dr.* bizottsági elnök munkaszeretetre, vallásosságra, hazafiasságra és az intézet iránti hálára buzdította az ifjakat. A bizottság és érettségi vizsgát tett ifjak kikisérték az elnököt a vasutra és ott melegen tüntettek mellette.*

Nemes adomány. *Kohn Fülöp* helybeli nagykereskedő az ujvidéki izraelita hitkzség elnökének: *Ernst Józsefnek* kezeihez 2000 koronás alapítványt tett le, mely összegnek kamatai évente egy lábadozó szegénysorsu izraelita asszony támogatására és segélyezésére lesz fordítandó. A nemes adomány önmagát dicséri.

Pavlovits Péter meghalt. Egy derék, becsületes, köztiszteltben álló polgárral ismét keveseb van. *Pavlovits Péter* szesznagykereskedő, sertészhizláló, városi törvényhatósági bizottsági tag, az ujvidéki gör. kel. szerb hitközség éveken át érdemes elnöke, a szerb radikális párt egyik vezetőtagja és mit ilyen a magyar-szerb barátkozás egyik előharcosa péntek reggel Bécsben meghalt. *Pavlovits Pétert* gyilkos rakbaj emésztette, melyet Bécsbe ment gyógyíttatni, hol az orvosok tanácsára műtétnek vetette alá magát. A műtét három nap előtt jól sikerült és az aggodó család már-már azt hitte, hogy *Pavlovits Péter* minden veszélyen túl van, amikor hirtelen komplikációk állottak be és *Pavlovits Péter* meghalt. Halálhíre tisztelőinek, barátainak széles körében igaz, őszinte és meleg részvétet keltet Holttestét Ujvidékre szállítják és valószínűleg hétfőn helyezik örök nyugalomra.

Magyar név. *Kohn Károly dr.* ujvidéki ügyvéd, társadalmunk ezen előkelő tényezője, úgy saját, mint *Etel* és *Jenny* gyermekeinek nevét belügyminiszteri engedéllyel *Kubinyi*-ra változtatta.

Fogadatlán prókátor. Van ami újságirodalmunkban egy páratlan képtelenség. Ez a képtelenség az Ujvidéken, Zomborban, Baján, Szabadkán s hogy még nagyobb legyen a képtelenség: *Budapest* szerkesztett „*Bács-megye*” cz. újság. Ez az újság folyton-folyvást belekötnekedik az ujvidéki dolgokba is, természetesen olyan felületességgel, aminőt valóban csak egy olyan újságtól várhatunk, amely *öt városban* jelenik meg *egyszerre*. Így legutóbb „az ujvidéki függetlenségi politikusokról” szószátyároskodván, egyebek közt ezt írja: „*Winkle Károly*, az ottani (t. i. ujvidéki) közélet egyik *kimagasló* alakja”. Azt hisszük, hogy mikor a csendes visszavonultságban élő jó *Winkle Károly* ezt a petőljasszerűen szolgálai hízeltét olvasta, ezeket mondotta: „ellenfelemmel, a „Határőr-rel már csak meg vagyok valahogy, de hogyan szabadulok meg majd a — barátaimtól s különösen a fogadatlán prókátoraimtól.”

Lelketlen ember. Már régebb idő óta ujvidéki borbélymestereknek volt alkalmazásban *Alorsits Kosta* péterváradai borbélysegéd. A lelketlen ember ezt a helyzetét arra is felhasználta, hogy mestereinek 5—6 éves kis leánykáját szerelmeskedő vágyainak áldozatává tette. A gyalázatos cselekmények miatt a napokban vonta felelősségre a törvényszék s *Harsányi Elemér* kir. ügyész vád- és dr. *Sztratirovics Radivoj* ügyvédjelölt védőbeszéde után 5 évi fegyházra ítélte. Az ítéletet az ügyész súlyosbíttatásért, a vádlott és védője peúig enyhítésért megfeleltette.

Főtárgyalások a törvényházban. Kedden: vétkes bukás miatt *Sztankovics Kamenkó*, testi sértés miatt *Kis János Lipót*, gondolat-

lanságból okozott emberölés miatt *Katyrin Glisané* ellen; csütörtökön: csalásért *Radu Nikola*, testi sértésért *Magyar János*, leányrablásért *Jevroszinov István* ellen; a jövő kedden: erőszakos nemi közösülésért *Kondorai Imre* és *Riszmann János*, rágalmazásért *Hajdu Rozália* ellen. Ezután egészen augusztus hó 13 napjáig nem lesznek főtárgyalások, mert a bűntető tanács tagjai szabadságra mennek.

A gimnázium kirándulása. Az ujvidéki magy. kir. áll. kath. főgimnázium tanulóifjusága — mintegy 30-an, — *Kardos és Benisch* tanárok vezetése alatt péntek este a személyvonattal nyolc napi kirándulásra indultak. Utjuk a Tatrába vezet.

Gazdasági bizottsági ülés. A városi gazdasági bizottság pénteken 4 órakor *Szalay Lajos* kir. tan., polgármester elnökölte alatt ülést tartott, melyen nagyhorderejű kérdéseket vitatott meg, melyekről legközelebb részletes tudósítást fogunk közölni.

Szerkesztői üzenetek.

K. S. A pályázat már ki volt írva, de az meddő volt, Mikor irnak ki új pályázatot, az kétséges, valószínűleg csak akkor, ha az új körház kész lesz.

Politikai főmunkatárs: *Kalmár Antal dr.*

Felelős szerkesztő: *Mayer József.*

Társ szerkesztő: *Medvetzky Imre dr.*

Csódtömegeladás.

Alulírott csódtömeg gondnok részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a csódválasztmány határozata értelmében a *Raabstern testvérek* csódtömegéhez tartozó áruk és ingók (névszerint italok, szeszárak, hordók, kádak és egyéb felszerelések) *ajánlati versenytárgyalás* útján fognak eladatni névszerint:

Üres hordók: 79, 80, 84, 86/90, 98/101, 103/105, 108/118, 120/21, 126, 133/37, 139, 141, 148, 150, 163/64, 189, 192, 219/225, 228, 230, 343/44, 373, 452, 525. szám cca. 1230 hektoliter . . . . . Kor. 5027-60 fillér és 320, 324/25, 330, 343.

375/76, 378/80, 395, 457, 526. 189 db. különféle 15—100

ltr. hordó . . . . . Kor. 1131.— fill.

összbecsérték Kor. 6158 60 fill.

Üres kádak: 318, 344/361, 517/20. szám cca 3300 hltr. kor. 8462.— becserítékben.

Likőrök: 176, 178, 180, 181/184. 186/188, 190/91, 193/199, 207, 241, 253/268 és 285. szám, cca 45 hltr. kor. 3474-80 fillér.

Szilvapálinka: egyszer és kétszer főtt, valamint ó szilvórium 91, 122, 126, 128/131, 143, 226, 229, 231/232, 236, 242, 245, 247, 273, 276/78, 287/88, 290/96, 298, cca 116 hltr. kor. 14797-59 fillér.

Bor: 449/451, cca 21 hltr. kor. 818

Écet: 304/305, 311, 312 szám cca 160 hltr. K. 3319 10 fillér.

Borecet: 306/310, 313/14, 462/368 cca 67 hltr. K. 1080.—

Gyümölcs-pálinkák: (seprő, körte, barack, törköly, boróka, rum és szesz-pálinka) 101, 104/05, 107, 120/121, 133/140, 142, 144, 147, 149, 151/152, 156/58i 160/62, 165, 233/235, 237/240, 248, 272, 275, 279/284, 286, 289, 297, 299/301 cca 87 hltr. K. 6870 46 fillér.

Pincészeti cikkek: 52, 169/175, 200/01, 205, 251, 252, 270/71, 302/03, 317, 319, 327, 329, 382, 385, 390, 393, 402, 423/24, 453/54, 456, 459/60, 463, 465/66, 473, 490, 501, 505, 522, 532/548, K. 1818.— értékben.

Felszerelések: (kazán, üstök, kocsik, mérleg, üveg) 65/79, 72, 166/168, 328, 331/32, 336/39, 342, 384, 386, 388, 412, 414/422, 429, 431/32, 434, 436/37, 447, 455/56, 512, 521, 527, 530/31, K. 2488.— értékben.

Kádár szerszámok: 421, 461/62, 467, 469, 470/72, 474, 476, 478, 479/87, 489, 491/94, 496/500, 502/04, 506/610 K. 585.—

Essenciák: 106, 153, 216/17 K. 210.—

Dongák: 55, 475. szám K. 1470.— értékben a következő föltételek mellett:

1. Ezen árukra, *zárt irásbeli ajánlatok* akár az összes árukra együttesen akár az italok, szeszárak, hordók, kádak és felszerelésekre a leltári számok és mennyiség megjelölésével *csoportonként* külön-külön nyújthatók be f. év

Julius 2-dnák d. u. 5 óráig a csódtömeg-gondnoknál.

2. A csódválasztmány f. év július 6-ig bezárólag fog az ajánlatok elfogadása iránt dönten.

3. Ajánlattevők a becsár 10%-át tartoznak az ajánlattal egyidőben elismervény ellenében a tömeggondnoknál lefizetni.

4. Az ajánlat elfogadása esetén, tartozik vevő a vételár az ajánlat elfogadásától számított 8 nap alatt megfizetni és a vételi illetéket viselni. Az eladott áru 8 nap alatt veendő át a vevő által.

5. A csódválasztmány tetszése szerint bármely ajánlatot elfogadhat, vagy el nem fogadhas az árukészlet értékesítése iránt újból és más módon is intézkedhetik.

6. Sem a tömeggondnok, sem a választmány a leltározott áruk mennyisége, tartalma és minőségeért szavatosságot nem vállal

Kelt Ujvidéken, 1907. június 18-án.

Rohonyi Gyula

ügyvéd, tömeggondnok.

Modernül be rendezett, Cserevicsen évek óta fennálló

hentes-üzlet

jégveremmel együtt azonnal eladó. Az üzlet a beocsini cementgyár közvetlen közelében van és elköltözés folytán olcsón és kedvező feltételek mellett eladó. 3—1.

Bővebbet: **Varga Józsefnél, Cserevicsen.**

Egy szép üzleti berendezés

eladó, igen alkalmas Manufactur — rövidáru vagy vasszakmához. A berendezés áll: 3 drb. pult á 4 mtr. fiókokkal körülbelül 20 mtr. stellagé, 2 drb. luster pr. 2 égő, megtekinthető naponta: Futaki-utca 7. sz. 3—1.

Női- és férfi-divatüzlet!

Van szerencsém legalázatosabban értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy a helybeli piacon, **Futca 3. szám alatt** (azelőtt *Mogán-féle* üzlet) egy

női- és férfi-divatüzletet

nyitottam és bátorodom a t. vevőimnek a legújabb izlés szerint berendezett nagy raktáromat legmelegebben ajánlani.

Üzletemben tartom a legizlésebb és lelegegansabb tárgyakat **női szoknyákban és egész ruhákban**, mind a legújabb szabás szerint, divatos angol és francia szövetekből és vásznakból.

Különösen bátor vagyok figyelmeztetni nagy válnsztékomra **női bluzokban**, még pedig: **selyem-, szövet-, zephir-, vászon- és batiztból** a legdivatosabb façon és a lelegegansabb izlés szerint.

Kiszolgálásom pontos lesz és nagyon előzékeny, szigoruan szerényen mérsékelt árak mellett.

Legalázatosabban kérem, méltotzassék engem meglátogatni.

Kiváló tisztelettel

Momirovits P. N.

GRAND HOTEL MAYER

UJVIDÉK.

I. rendű szálloda.

Gábel Károly,

mosó- és vasaló intézete

UJVIDÉK, fő-utca 25. szám.

Legjobb kiszolgálás.

Vállal gallér, kézelő, ingeket stb. fehérneműt
finom tisztítására. 6-2.

Helyiség változtatás.

A Wagner-féle ház átépítése miatt a helybeli piacon 1861 óta fennálló könyvkereskedésemet f. évi február hó elején a **Futaki-utca (II. Rákóczi Ferenc-út) 12. száma alatt** saját házamba helyeztem át.

Ez alkalommal ajánlom a mélyen tisztelt közönségnek gazdagon felszerelt raktáromat, ugymint: **könyveket, levél-, író- és rajzpapírokat, irodai és rajzfelszereléseket, üzleli könyveket, noteszeket fényképező cikkeket, a legszolidabb árakon.**

Kiváló tisztelettel

Herger Ágoston.

SCHWARZ JÓZSEF

saját termelésű szerémi hegyi borai zárt palackokban és 56 liternél nagyobb hordókban a következő árakon kerülnek eladásra:

Palackborok árai:

adóval együtt:

Prima fehérbor	3 éves	literként	K 0 70
" schiller	3 "	" "	" 0 70
" rizling	3 "	" "	" 0 80
" furmint (mozei)	3 "	" "	" 1 -

A borok árai hordókban:

adózatlanul:

Prima fehérbor	3 éves	100 literenként	K 50 -
" schiller	3 "	" "	" 50 -
" rizling	3 "	" "	" 60 -
" furmint (mozei)	3 "	" "	" 70 -

Rendelések **Schwarz Testvérek** irodájában, **Haltér 12. sz.** és **Futaki-utca 46. sz.** alatt a pincemester-nél is eszközölhetők, ki azokat naponta bérmentve házhoz szállítja.

Fiatalabb évfolyamu borokról, hordókban való vételnél szívesen szolgálok legutányosabb árjegyzékkel.

Természetes ezüst üstben mindenkor frissen befőzött kiváló finom

málna-

szörpöt

szállít

Gessler

Siegfried

ALTVATER

likörgyár

csász. és kir. udvari szállító és ó csász. és kir. Fensége József főherceg kamarai szállítója

Budapest - Kőbánya.

3 új szó...

Altvater

Gessler

Budapest

8-3

Simonyi Mihály,

kőműves- és ácsmester, építési vállalkozó.

Ujvidék,

Damjanich-utca 10. szám.

Elvállal mindennemű építési szakmába vágó munkát, valamint új épületek építését és régi épületek ujjá való tatarozását legjutányosabb árak mellett. 8-2.

Répa-Mag

óvári, obendorfi ekendorg javított óriás Duppani zab. Dollár zab, Székely és kora amerikai lófogú tengerik Karós és törpe babok. Gyorsfejlődési Poland china

Magyar-bikák

kan-malacok, Pekingi gácsérok. Lámpanélküli költőgépek Pekingi kacsa-, emdei lud-, fehér és fekete Orpington toljásokra előjegyzéseket elfogad

gróf **TELEKI ÁRVÉD**

drassói uradalmi intézősege. u. p. Koncza.

Ezen magyar gyártmányból évenként több százezer liter lesz **BÉCSBE** szállítva, a hol 1906. évben a közegészségi kiállításon Diszoklevéllel és arany haladási éremmel lett kitüntetve,

Dupla Maláta Sör

Szent István védjeggyel

a **Kőbányai Polgári Serfőző r.-t.** készítménye.

Kitüntetések:

Budapest 1896: Diszoklevél.
Páris 1900: Grand Prix.
Flórenz 1904: Grand Prix.
Nápoly 1905: Grand Prix.
Palermó 1905: Grand Prix.
Bécs 1906: Diszoklevél.

Mindenütt a legelső díj!

Ajánlják:

Dr. Ángyán, Dr. Ellscher, Dr. Herzel, Dr. Kéty, Dr. Korányi, Dr. Laufenauer és Dr. Liebmann egyetemi tanár urak **Budapestben.**

Dr. Glax tanár, csász. és kir. kormánytanácsos, fürdő-előjáró, **Dr. Ebel, Dr. Gorsky, Dr. Kostecky, Dr. Szemere, Dr. Szigeti** orvos urak **Abbáziában.**

Dr. Ebers, csász. tanácsos úr, **Dr. Coltelli** úr, József főherceg udvari orvosa **Girkvenicában.**

Poharankénti kimérés Ujvidéken csakis Várady Lajos urnál
vasuti vendéglőben pohár 22 fillér. Utcán át kimére fél liter
87.15-8. 46 fillér, 1 liter 88 fillér.

SCHOMANN JÁNOS

OKLEVELES KŐFARAGÓ-MESTER. — CEMENTLAGYÁROS.

Készítek minden kőfaragó és te-

razzo munkákat.

A t. közönségnek figyelmébe

ajánlom

TEMETKEZÉSI VALLALATOMAT

mely ujonnan lett berendezve, semmi költséget és áldozatot nem sajnálva a legmodernebb stilben.

Főraktárom: **DUNA-UTCA 21. sz.**